T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

ESAS NO : 2020/706
KARAR NO : 2020/775
KARAR TR:14.12.2020

ÖZET : Dava; meydana gelen trafik kazası neticesindeki zararın, davalının hizmet kusuru nedeniyle oluştuğundan bahisle, davalıdan tazmini istemiyle açtığı davanın, ADLİ YARGI YERİNDE çözümlenmesigerektiği hk.

KARAR

Davacı : M.G.
Vekili : Av. Ş.Y.
Davalı : Tarım İşletmeleri Genel Müdürlüğü (TİGEM)
Vekilleri: Av. A.S.B. - Av. S.T.D.

O L A Y : Davacı vekili dava dilekçesinde özetle; müvekkiline ait W-... ... plakalı aracın 15.7.2019 tarihinde Malatya - Kayseri karayolu üzerinde seyri esnasında, karayoluna kontrolsüz ve aniden çıkan TİGEM Sultansuyu Tarım İşletmesine ait ata çarpması neticesinde kaza meydana geldiği, bu kazada uğradığı zararların davalı idarenin hizmet kusuru nedeniyle oluştuğundan bahisle şimdilik 85.000,00 TL maddi tazminatın idareye başvuru tarihinden itibaren işleyecek yasal faizi ile birlikte ödenmesine karar verilmesi istemleriyle idari yargı yerinde dava açmıştır.

MALATYA İDARE MAHKEMESİ: E:2019/1336 sayılı dosyasında "... 2918 sayılı Yasanın 19.1.2011 tarihinde yürürlüğe giren 110. maddesi ile Anayasa Mahkemesi'nin işaret edilen kararı gözetildiğinde, bahsi geçen Kanun maddesinin karayollarında, can ve mal güvenliği yönünden trafik düzeninin sağlanarak trafik güvenliğini ilgilendiren tüm konularda alınacak önlemleri kapsadığı ve Kanunun, trafikle ilgili kuralları, şartları, hak ve yükümlülükleri, bunların uygulanmasını ve denetlenmesini, ilgili kuruluşları ve bunların görev yetki ve sorumlulukları ile çalışma usullerini kapsadığı, olayda trafik kazasının karayolunda gerçekleştiği de dikkate alındığında, oluşan trafik kazası nedeniyle açılacak sorumluluk davalarının görüm ve çözümünde adli yargının görevli olduğu; meydana gelen zararın tazmini istemiyle açılan bu davanın da adli yargı yerinde çözümlenmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.

Nitekim, Uyuşmazlık Mahkemesi'nin (Hukuk Bölümü) 29/04/2019 tarih ve E:2019/252, K:2019/331 sayılı kararı da aynı yöndedir.

Açıklanan nedenlerle, davanın 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununun 15/1-a maddesi hükmü uyarınca görev, yönünden reddine, ..." dair 26.12.2019 gün, K:2019/1251 sayılı karar 23.3.2020 tarihinde kesinleşmiştir.

Davacı vekili, aynı yöndeki taleple bu kez adli yargı yerinde dava açmıştır.

AKÇADAĞ ASLİYE HUKUK MAHKEMESİ: E:2020/40 sayılı dosyasında "... Somut uyuşmazlık noktasında Yargıtay hukuk genel kurulunun 2015/17-86 Esas ve 2015/2364Karar sayılı ilamında belirtilen açıklamalar ışığında yüksek mahkemenin konuya bakış açısı ortaya konulmuş olup ilgili kararda;

'....2709 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın 'Yargı Yolu' başlıklı 125. maddesinin 1. fıkrası 'İdarenin her türlü eylem ve işlemlerine karşı yargı yolu açıktır' hükmünü, son fıkrası ise 'İdare, kendi eylem ve işlemlerinden doğan zararı ödemekle yükümlüdür' düzenlemesini içermektedir.

İdare hukukunda idarenin iki tür sorumluluğu kabul edilmektedir. Biri idarenin özel hukuk ilkeleri doğrultusunda yaptığı sözleşmelerden kaynaklanan özel hukuk sorumluluğu; diğeri ise, idarenin idare hukuku ilkeleri doğrultusunda yapmış olduğu sözleşmeler ve idarenin her türlü işlem ve eyleminden kaynaklanan kamu hukuku ilkeleri doğrultusunda oluşmuş idare hukukuna özgü sorumluluk türüdür. İdarenin kişilere verdiği zararları tazmin yükümlülüğü, idarenin 'hizmet kusuruna (kusurlu sorumluluk)' ve 'kusursuz sorumluluğuna' dayanmaktadır.

İdarenin kusura dayanan sorumluluğu, uygulamada 'hizmet kusuru' kavramı ile anlatılmaktadır. Hizmet kusurunun tam ve kapsamlı bir tanımını yapmak zor olmakla birlikte genel olarak doktrinde hizmet kusuru; idarenin ifâ ile mükellef olduğu herhangi bir kamu hizmetinin kuruluşunda, düzenlenmesinde veya teşkilatında, bünyesinde, personelinde yahut işleyişinde bir takım aksaklık, hukuka aykırılık, bozukluk, düzensizlik, eksiklik, sakatlık veya ihmalin ortaya çıkması, şeklinde tanımlanmaktadır (SARICA Ragıp, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası, 'Hizmet Kusuru ve Karakterleri', Y. 1949, C. 15, S. 4, s. 858; ATAY Ender Etem, İdare Hukuku, Ankara 2006, s. 571; YILDIRIM Turan, İdari Yargı, İstanbul 2008, s. 253).

Hizmet kusurunun üç durumda varlığı hem yargı içtihatları hem de öğreti tarafından kabul edilmiştir. Bu üç durum; hizmetin hiç işlememesi, hizmetin geç işlemesi ve hizmetin kötü işlemesidir.

Buna göre idare kural olarak yürüttüğü kamu hizmeti ile nedensellik bağı kurulabilen zararları tazminle yükümlü olup, İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 'İdari Dava Türleri ve İdari Yargı Yetkisinin Sınırı' başlıklı 2. maddesinin 1. fıkrasının 'b' bendi gereğince 'İdari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları doğrudan muhtel olanlar' idari yargı yerinde tam yargı davası açabilecektir. Yine İYUK 15/I-a maddesinde ise, adli yargının görevli olduğu konularda açılan davaların reddine karar verileceği de hükme bağlanmıştır.

Hizmet kusuruna ilişkin bu açıklamalardan sonra somut uyuşmazlığın temelini oluşturan 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun (KTK) 110. maddesindeki düzenlemeye değinmekte yarar bulunmaktadır.

2918 sayılı KTK'nın 11.01.2011 tarih ve 6099 sayılı Kanun'un 14. maddesi ile değişik 'Görevli ve Yetkili Mahkeme' başlıklı 110. maddesinin 1. fıkrası 'İşleteni veya sahibi Devlet ve diğer kamu kuruluşları olan araçların sebebiyet verdiği zararlara ilişkin olanları dâhil, bu Kanundan doğan sorumluluk davaları, adli yargıda görülür. Zarar görenin kamu görevlisi olması, bu fıkra hükmünün uygulanmasını önlemez. Hemzemin geçitte meydana gelen tren-trafik kazalarında da bu Kanun hükümleri uygulanır' hükmünü içermektedir.

Özellikle maddede metninde geçen 'İşleteni veya sahibi Devlet ve diğer kamu kuruluşları olan araçların sebebiyet verdiği zararlara ilişkin olanları dâhil, bu Kanundan doğan sorumluluk davaları' ibaresinin farklı yorumlanmasının yargı yoluna ilişkin ihtilafı doğurduğu görülmektedir.

Buradan hareketle 2918 sayılı KTK'da sorumluluğa ilişkin düzenlemelerin hangi hallerde, kime/kimler yönelik olduğunun belirlenmesi gerekmektedir.

2918 sayılı KTK'da hukuki sorumluluğa ilişkin düzenlemeler 'Hukuki Sorumluluk ve Sigorta' başlıklı 8. kısımda 85 ve devamı maddelerinde yer almaktadır. 85. maddenin 1. fıkrası 'Bir motorlu aracın işletilmesi bir kimsenin ölümüne veya yaralanmasına yahut bir şeyin zarara uğramasına sebep olursa, motorlu aracın bir teşebbüsün unvanı veya işletme adı altında veya bu teşebbüs tarafından kesilen biletle işletilmesi halinde, motorlu aracın işleteni ve bağlı olduğu teşebbüsün sahibi, doğan zarardan müştereken ve müteselsilen sorumlu olurlar' şeklindedir.

Bunun yanında yine Kanunun 'Devlete ve Kamu Kuruluşlarına Ait Araçlar' başlıklı 106. maddesi 'Genel bütçeye dahil dairelerle katma bütçeli idarelere, il özel idarelerine ve belediyelere, kamu iktisadi teşebbüslerine ve kamu kuruluşlarına ait motorlu araçların sebep oldukları zararlardan dolayı, bu Kanunun işletenin hukuki sorumluluğuna ilişkin hükümleri uygulanır. Bu kuruluşlar, 85 inci maddenin birinci fıkrasına göre olan sorumluluklarının karşılanmasını sağlamak üzere 101 inci maddedeki şartları haiz milli sigorta şirketlerine mali sorumluluk sigortası yaptırmakla yükümlüdürler' hükmünü içermektedir.

Görüldüğü gibi KTK'da sorumluluğa yönelik düzenlemeler 85 ve devamı maddelerinde yer almakta olup sorumlu olarak motorlu araç işleteni (gerçek ya da farazi işleten olabilir) ve araç işleticisinin bağlı olduğu teşebbüs sahibi belirlenmiştir. Buna göre bir motorlu aracın işletilmesi bir kimsenin ölümüne veya yaralanmasına yahut bir şeyin zarara uğramasına sebep olursa, motorlu aracın bir teşebbüsün unvanı veya işletme adı altında veya bu teşebbüs tarafından kesilen biletle işletilmesi halinde, 'motorlu aracın işleteni ve bağlı olduğu teşebbüsün sahibi, doğan zarardan müştereken ve müteselsilen sorumlu olacaklardır'. Özellikle 106. maddede belirtildiği üzere kamu kuruluşlarına ait araçların neden olduğu zararlara ilişkin sorumluluk da 85 ve devamı maddeleri gereğince işletenin hukuki sorumluluğuna ilişkin hükümlere tabi kılınmıştır.

Anlaşılmaktadır ki, yapılan değişiklik ile 2918 sayılı KTK'dan doğan sorumluluk davalarının, işleteni veya sahibi Devlet ve diğer kamu kuruluşları olan araçların neden olduğu zararlara ilişkin olanları da dahil olmak üzere adli yargı yerinde görüleceği, zarar görenin kamu görevlisi olmasının da sözkonusu Kanun hükmünün uygulanmasını önlemeyeceği öngörülmüştür.

Burada vurgulanması gereken husus ister özel hukuk isterse kamu hukuku kişisi olsun 2918 sayılı KTK gereğince sorumluluğu ancak motorlu araç işleteni ve araç işleticisinin bağlı olduğu teşebbüs sahibi sıfatı ile sözkonusu olabilmektedir. İşleten tanımı ise KTK'nun 3. maddesinde 'Araç sahibi olan veya mülkiyeti muhafaza kaydıyla satışta alıcı sıfatıyla sicilde kayıtlı görülen veya aracın uzun süreli kiralama, ariyet veya rehni gibi hallerde kiracı, ariyet veya rehin alan kişidir. Ancak ilgili tarafından başka bir kişinin aracı kendi hesabına ve tehlikesi kendisine ait olmak üzere işlettiği ve araç üzerinde fiili tasarrufu bulunduğu ispat edilirse, bu kimse işleten sayılır' şeklinde yapılmıştır.

Buna ilaveten, KTK'nun 110. maddesindeki 6099 sayılı Kanunun 14. maddesi ile yapılan değişiklik gerekçesinin değerlendirilmesi de sorunun çözümüne katkı sağlayacaktır. Gerçekten 110. maddede yapılan değişikliğin genel gerekçesinde '…Karayolları Trafik Kanunu, kamuya ait araçların karayolu üzerindeki seyrini (m.85, 86, 90, 106, 109 ve diğ.) kendi kapsamına almış ve bu nevi araçların sebebiyet verdikleri zararların tazmini davaları -doğru olarak- adli yargıda görülmüştür…'; madde gerekçesinde ise '…Komisyon; Kanunun kamu araçlarının karayolundaki seyrini ve bu sırada oluşan haksız fiilleri özel hukuka bağlı kılmış olması karşısında (m.106), bu tür fiillerden kaynaklanan davaların adli yargıda görülmesini, bu kabulün kaçınılmaz sonucu olarak görmektedir… Sonuç olarak, kamuya ait olan araçların sebebiyet verdiği trafik kazaları ile hemzemin geçitlerde meydana gelen tren-trafik kazaları Karayolları Trafik Kanununa bağlı kılınmış, bu uyuşmazlıklarda görevin adli yargıda olduğu yönünde düzenleme yoluna gidilmiştir…' şeklinde kanun koyucunun amacı ortaya koyulmuştur.

Görüldüğü gibi, anılan değişiklikle 'kamu araçlarının' verdiği zararlar nedeniyle işletenin sorumluluğuna ilişkin olarak 2918 sayılı Kanunun amacına uygun biçimde adli yargıda görüm ve çözüm esası benimsenmiş, hizmet kusurundan kaynaklanan hukuki uyuşmazlıkların da bu kapsamda değerlendirileceğine yönelik her hangi bir ifadeye yer verilmemiştir.

Ayrıca değinilmesi gereken diğer bir husus KTK'da kuruluşlar ve komisyonlara verilen görev ve yetkilere ilişkin sorumluluğun bu Kanun kapsamında değerlendirilmesi gerekip gerekmediğidir. Karayolları Genel Müdürlüğü 6001 sayılı kendi kuruluş yasası yanında KTK'nın 7. maddesinde de genel olarak karayollarını emniyetle kullanılmasını sağlamakla görevli ve yetkili kılınmıştır. KTK'da yalnızca Karayolları Genel Müdürlüğü değil, Kanun'un 2. Kısmının 4 ila 12. maddelerinde karayollarında can ve mal güvenliği yönünden trafik düzen ve güvenliğini sağlamak, trafik güvenliğini ilgilendiren gerekli önlemleri belirlemek ve motorlu araçlar ile ilgili idari işlemleri düzenlemek amacı ile Emniyet Genel Müdürlüğü, Milli Eğitim Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı, Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, Ulaştırma Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı, Belediyelerin de görev ve yetkileri sayılmıştır.

Bununla birlikte 2918 sayılı KTK'da diğer kamu idareleri ve Karayolları Genel Müdürlüğünün trafik düzeni ve

trafik güvenliği ile ilgili üstlendikleri kamu hizmetlerinden dolayı hukuki sorumluluğu düzenlenmiş değildir. Yani Karayolları Genel Müdürlüğünün karayolu yapım, bakım ve işletilmesi şeklindeki kamu hizmetleri gibi diğer kamu kuruluşlarının kendi görev alanlarındaki kamu hizmetlerinin, idare hukuku ilke ve kurallarına göre yürütüleceği, anılan kuruluşların idari işlem ve eylemlerinden doğan uyuşmazlıkların da Anayasa'nın 125. maddesi ve 2577 sayılı İYUK'nun 2. maddesine göre idari yargı yerinde çözümlenmesi gerektiği noktasında duraksama bulunmamaktadır.

Yukarıdan beri yapılan açıklamalar değerlendirildiğinde, KTK'dan doğan sorumluluk davaları 85 ve devamı maddelerinde düzenlenen 'motorlu aracın işletilmesinin' sonucu doğan zararlar nedeni ile 'motorlu aracın işleteni ve bağlı olduğu teşebbüsün sahibinin' sorumlu olduğu davalardır. Yani KTK 106 gereğince Devlet ve diğer kamu kuruluşlarına ait motorlu araçların işletilmesi nedeniyle araç işleticisi sıfatıyla (KTK 85 gereğince) kamu idareleri ve kuruluşlarına karşı açılacaklar da dahil bütün araç sahibi ve işleticilerine karşı açılan davalar adli yargı kolunun görev alanına girmektedir. Buna karşın kamu idareleri ve kuruluşlarının trafik güvenliği ve düzenini sağlamak amacıyla gerek kendi kuruluş kanunları gerekse 2918 sayılı KTK'ya göre yürüttükleri hizmetlerin, kamu hizmeti niteliğini taşıması ve yukarıda sözü edilen KTK'da görevlendirilen kamu idare ve kuruluşlarının sorumluluklarına ilişkin her hangi bir düzenlemenin ayrıca KTK'da yer almaması dikkate alındığında, trafik düzeni ve güvenliği hizmetlerinden kaynaklandığı iddia edilen zararların tazmini istemiyle ilgili idarelere karşı açılan davalar idari yargı kolunun görev alanına girmektedir.

Benzer bir uyuşmazlıkta aynı ilkeler Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulunun 26.02.2015 tarih, 2015/493 Esas, 2015/557 Karar sayılı ilamında da benimsenmiş ve idari yargı kolunun görevli olduğu değerlendirilmiştir.

Yapılan bu açıklamalar sonucu somut olay değerlendirildiğinde, davacıya kasko sigorta poliçesi ile sigortalı aracın davalı Karayolları Genel Müdürlüğünün trafik güvenliği bakımından bozuk olan yolun bakımını yapmaması nedeni ile hasara uğradığının iddia edilmiş olması bakımından KTK'nın 85 ve devamı maddelerinde düzenlenen işletenin hukuki sorumluluğuna değil, davalı idare tarafından görevlerinin tam ve eksiksiz yerine getirilmediği yani yürütülen kamu hizmetinin kusurlu işletildiği, meydana gelen kazada hizmet kusuru bulunduğu iddiasından kaynaklandığından uyuşmazlığın çözümünün idari yargının görevinde bulunduğu anlaşılmaktadır.

Hukuk Genel Kurulunda yapılan görüşmeler sırasında bir kısım üyeler tarafından, KTK'nun 110. maddesindeki 'bu Kanundan doğan sorumluluk davaları' ibaresi ile hizmet kusuruna dayalı olarak açılan davalarda da görevli yargı kolunun adli yargı olduğu ve rücu davalarının idari yargıda görülebilecek dava çeşitlerinden olmadığı belirtilerek yerel mahkeme direnme kararının yerinde olduğu ileri sürülmüş ise de; bu görüşler yukarıda belirtilen ve ayrıca 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun 1472. maddesi (6762 sayılı TTK m. 1301) gereğince kanundan doğan ve halefiyet hakkına dayalı olarak sigorta şirketi tarafından açılan bir dava olduğundan tam yargı davasının ancak her hangi bir idari eylem ve işlemden dolayı kişisel hakkı doğrudan muhtel olan kişisel hakkın sahiplerince açılabileceği şartının da yerine gelmiş olduğu değerlendirildiğinden Kurul çoğunluğuncabenimsememiştir.' denilmektedir.

Yine Yargıtay 17. Hukuk Dairesi de istikrarlı şekilde ister alacak ister itirazın iptali davası şeklinde açılsın bu tarz uyuşmazlıklara idari yargı mercilerinde bakılması gerektiğini belirtmektedir. (Yargıtay 17. HD'nin 2018/2993 E-2018/12749 K, 2018/4719 E- 2018/8774 K, 2017/4273 E- 2018/3878 K, 2016/1348 E- 2018/12009 K sayılı kararları).

Benzer şekilde yargı çevresinde olduğumuz Gaziantep Bölge Adliye Makemesi 17. Hukuk dairesince verilenEsas no: 2019/778Karar no: 2019/736 sayılı ilamda; '...Görev kuralları kamu düzenine ilişkin olup, mahkemece kendiliğinden (re'sen) dikkate alınması zorunludur.

Dosyaya sunulan Batman İdare Mahkemesinin 08.05.2017 tarih, 2017/774 E- 2017/643 K. sayılı ilam örneğinden davanın daha önce idari yargıda açıldığı ve adli yargının görevli olduğuna dair karar verildiği, istinaf edilmediğinden kesinleştiği görülmektedir.

2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanunu'nun 19. maddesinde; adli, idari, askeri yargı mercilerinden birisinin kesin veya kesinleşmiş görevsizlik kararı üzerine kendisine gelen bir davayı incelemeye başlayan veya incelemekte olan bir yargı merciinin, davada görevsizlik kararı veren merciin görevli olduğu kanısına varması halinde, gerekçeli bir karar ile görevli merciin belirtilmesi için Uyuşmazlık Mahkemesine başvuracağı ve elindeki işin incelenmesini Uyuşmazlık Mahkemesinin karar vermesine değin erteleyeceği hüküm altına alınmıştır.' denilmiştir.

Mahkememizce atıf yapılan ve benimsenen yüksek yargı kararları ışığında somut olaydahizmet kusuru temelli tazminat talepli dava açıldığından, mahkememizce adli yargının yargı yolu bakımından görevsiz bulunmasınedeniyle Yargı yolu caiz olmadığından davanın usulden reddine, İdari Yargı yerinin vermiş olduğu kesin karar bulunduğundan, dosyada görevli yargı yolunun belirlenmesi için dosyanın talep halinde Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmesine..." 7.9.2020 gün, K:2020/76 sayı ile karar vererek 18.11.2020 gün ve E:2020/40 sayılı yazı ile Mahkememize müracaat etmiş, başvuru 27.11.2020 tarihinde kayıt altına alınmıştır.

İNCELEME VE GEREKÇE:

Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü'nün, Burhan ÜSTÜN'ün Başkanlığında, Üyeler: Şükrü BOZER, Mehmet AKSU, Birol SONER, Aydemir TUNÇ, Nurdane TOPUZ ve Ahmet ARSLAN'ın katılımlarıyla yapılan 14.12.2020 günlü toplantısında:

I-İLK İNCELEME: Dosya üzerinde 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre;

Olay kısmında belirtildiği üzere, tarafları, konusu ve sebebi aynı olan davada; idare mahkemesince adli yargı yerinin görevli olduğu gerekçesiyle verilmiş ve kesinleşmiş bir görevsizlik kararı bulunmakta olup, bunun üzerine kendine gelen davayı inceleyen adli yargı yerinin sahip olduğu seçenekler ile verdiği karar bakımından bir değerlendirme yapılması gerekmektedir.

1-2247 sayılı Kanun'un 14. maddesinde yer alan, "Olumsuz görev uyuşmazlığının bulunduğunun ileri sürülebilmesi için adli ve idari yargı mercilerinin tarafları, konusu ve sebebi aynı olan davada kendilerini görevsiz görmeleri ve bu yolda verdikleri kararların kesin veya kesinleşmiş olması gerekir.

Bu uyuşmazlığın giderilmesi istemi, ancak davanın taraflarınca (…) ileri sürülebilir." hükmüne göre,idare mahkemesinin kesinleşmiş görevsizlik kararı üzerine adli yargı yerince de görevsizlik kararı verilmesi ve bu kararın kesinleşmesi halinde, olumsuz görev uyuşmazlığı doğmuş olacak; hukuk alanında doğmuş bulunan bu uyuşmazlığın

giderilmesi istemi ise, ancak davanın taraflarınca ileri sürülebilecektir.

2- 2247 sayılı Kanun'un 19. maddesindeki "Adli ve idari yargı mercilerinden birisinin kesin veya kesinleşmiş görevsizlik kararı üzerine kendisine gelen bir davayı incelemeye başlayan veya incelemekte olan bir yargı mercii davada görevsizlik kararı veren merciin görevli olduğu kanısına varırsa, gerekçeli bir karar ile görevli merciin belirtilmesi için Uyuşmazlık Mahkemesine başvurur ve elindeki işin incelenmesini Uyuşmazlık Mahkemesinin karar vermesine değin erteler.

(Değişik ikinci fikra: 23/7/2008 – 5791/9 md.) Yargı merciince, önceki görevsizlik kararına ilişkin dava dosyası da temin edilerek, gerekçeli başvuru kararı ile birlikte dava dosyaları Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilir." hükmüne göre ise, adli yargı yeri, davaya bakma görevinin idari yargı yerine ait olduğunu belirten gerekçeli bir karar ile doğrudan Uyuşmazlık Mahkemesi'ne başvurma olanağına sahiptir. Şu kadar ki,başvuru kararının, görev konusunda Uyuşmazlık Mahkemesi'nce karar verilmesine değin işin incelenmesinin ertelenmesi hususunu da ihtiva etmesi gerekir.

Kanun koyucu, 14. maddeye göre hukuk alanında olumsuz görev uyuşmazlığı doğması halinde her iki yargı merciince işten el çekilmiş olduğundan başvurma iradesini davanın taraflarına bırakmış iken, bu yönteme nazaran daha kısa zamanda çözüme ulaşılmasını amaçladığı 19. madde ile, daha önce görevsizlik kararı veren yargı merciinden sonra davayı inceleyen yargı merciine, işten el çekmeden doğrudan Uyuşmazlık Mahkemesi'ne başvurma olanağını tanımıştır.

Olayda, adli yargı yerince, görevsizlik kararı verilmekle birlikte, bununla yetinilmemiş ve görevli merciin belirlenmesi için re'sen Uyuşmazlık Mahkemesi'ne başvurulmasına da karar verilmiştir.

Bu haliyle, Akçadağ Asliye Hukuk Mahkemesi'nce re'sen yapılan başvuru, 2247 sayılı Kanun'da öngörülen yönteme uymamaktadır.

Ancak, idari ve adli yargı yerleri arasında olumsuz görev uyuşmazlığı doğduğu, idari yargı dosyasının, son görevsizlik kararını veren Mahkemece Uyuşmazlık Mahkemesi'ne gönderildiği ve sonuçta usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından, görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

II-ESASIN İNCELENMESİ: Raportör-Hakim Burak Cenk İLHAN'ın, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ'nin davada adli yargının, Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın davada idari yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ:

Dava; meydana gelen trafik kazası neticesindeki zararın, davalının hizmet kusuru nedeniyle oluştuğundan bahisle, davalıdan tazmini istemiyle açılmıştır.

2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun 1. maddesinde, Kanunun amacının karayollarında can ve mal güvenliği yönünden trafik düzenini sağlayacak ve trafik güvenliğini ilgilendiren tüm konularda alınacak önlemleri belirlemek olduğu; "Kapsam" başlıklı 2. maddesinde, bu Kanunun trafikle ilgili kuralları, şartları, hak ve yükümlülükleri bunların uygulamasını ve denetlenmesini ilgili kuruluşları ve bunların görev, yetki ve sorumluluk, çalışma usulleri ile diğer hükümleri kapsadığı ve bu kanunun karayollarında uygulanacağı belirtilmiştir.

Aynı Kanunun, "Karayolları Genel Müdürlüğünün görev ve yetkileri" başlıklı 7. maddesinde; "Karayolları Genel Müdürlüğünün bu Kanunla ilgili görev ve yetkileri şunlardır:

a) Yapım ve bakımdan sorumlu olduğu karayollarında can ve mal güvenliği yönünden gerekli düzenleme ve işaretlemeleri yaparak önlemleri almak ve aldırmak,

b) Tüm karayollarındaki işaretleme standartlarını tespit etmek, yayınlamak ve kontrol etmek,

d) Trafik ve araç tekniğine ait görüş bildirmek, karayolu güvenliğini ilgilendiren konulardaki projeleri incelemek ve onaylamak,

e) Yapım ve bakımından sorumlu olduğu karayollarında, İçişleri Bakanlığının uygun görüşü alınmak suretiyle, yönetmelikte belirlenen hız sınırlarının üstünde veya altında hız sınırları belirlemek ve işaretlemek,

f) Trafik kazalarının oluş nedenlerine göre verileri hazırlamak ve karayollarında, gerekli önleyici teknik tedbirleri almak veya aldırmak,

g) Yapım ve bakımından sorumlu olduğu karayollarında trafik güvenliğini ilgilendiren kavşak, durak yeri, aydınlatma, yol dışı park yerleri ve benzeri tesisleri yapmak, yaptırmak veya diğer kuruluşlarca hazırlanan projeleri tetkik ve uygun olanları tasdik etmek,

h) Yetkili birimlerce veya trafik zabıtasınca tespit edilen trafik kaza analizi sonucu, altyapı ve yolun fiziki yapısı ile işaretlemeye dayalı kaza sebepleri göz önünde bulundurularak önerilen gerekli önlemleri almak veya aldırmak,

j) Trafik zabıtasının görev ve yetkileri saklı kalmak üzere Bu Kanunun 13,14,16,17,18,47/a ve 65 inci maddeleri hükümlerine aykırı hareket edenler hakkında suç veya ceza tutanağı düzenlemek; 47 nci maddenin (b), (c) ve (d) bentlerinde belirtilen kural ihlallerinin tespiti halinde, durumu bir tutanakla belirlemek ve gerekli işlemin yapılması için en yakın trafik kuruluşuna teslim etmek,

k) Bu Kanunla ve bu Kanuna göre çıkarılmış olan yönetmeliklerle verilen diğer görevleri yapmaktır" hükmüne yer verilmiştir.

Öte yandan 2918 sayılı Kanun'un 19.1.2011 günlü Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 6099 sayılı Kanun'un 14. maddesiyle değişik 110. maddesinde "İşleteni veya sahibi Devlet ve diğer kamu kuruluşları olan araçların sebebiyet verdiği zararlara ilişkin olanları dâhil, bu Kanundan doğan sorumluluk davaları, adli yargıda görülür. Zarar görenin kamu görevlisi olması, bu fikra hükmünün uygulanmasını önlemez. Hemzemin geçitte meydana gelen tren-trafik kazalarında da bu Kanun hükümleri uygulanır" denilmiştir.

2918 sayılı Kanun'un 110. maddesinin birinci fikrasının iptali istemiyle Bursa 3. Asliye Hukuk Mahkemesi ve Batman 2. Asliye Hukuk Mahkemesi'nce yapılan itiraz başvuruları üzerine konuyu inceleyen Anayasa Mahkemesi, şu gerekçesi ile anılan kuralı Anayasaya aykırı görmemiş ve iptal istemini oy birliğiyle reddetmiştir: "… Anayasa Mahkemesi'nin daha önceki kimi kararlarında da belirtildiği üzere, tarihsel gelişime paralel olarak Anayasa'da adli ve idari yargı ayırımına gidilmemiş ve idari uyuşmazlıkların çözümünde idare ve vergi mahkemeleriyle Danıştay yetkili kılınmıştır. Bu nedenle, genel olarak idare hukuku alanına giren konularda idari yargı, özel hukuk alanına giren konularda adli yargı görevli olacaktır. Bu durumda, idari yargının görev alanına giren bir uyuşmazlığın çözümünde adli yargının

görevlendirilmesi konusunda kanun koyucunun mutlak bir takdir yetkisinin bulunduğunu söylemek olanaklı değildir. Ancak, idari yargının denetimine bağlı olması gereken idari bir uyuşmazlığın çözümü, haklı neden ve kamu yararının bulunması halinde kanun koyucu tarafından adli yargıya bırakılabilir. İtiraz konusu kural, trafik kazasında zarar görenin asker kişi ya da memur olmasına, aracın askeri hizmete ilişkin olmasına veya olayın hemzemin geçitte meydana gelmesi durumlarına göre farklı yargı kollarında görülmekte olan 2918 sayılı Kanun'dan kaynaklanan tüm sorumluluk davalarının adli yargıda görüleceğini öngörmektedir. İtiraz konusu düzenlemenin gerekçesinde de ifade edildiği gibi, askeri idari yargı, idari yargı veya adli yargı kolları arasında uygulamada var olan yargı yolu belirsizliği giderilerek söz konusu davalarla ilgili olarak yeknesak bir usul belirlenmektedir. Aynı tür davaların aynı yargı yolunda çözümlenmesi sağlanarak davaların görülmesi ve çözümlenmesinin hızlandırıldığı, bu suretle kısa sürede sonuç alınmasının olanaklı kılındığı ve bunun söz konusu davaların adli yargıda görüleceği yolunda getirilen düzenlemenin kamu yararına yönelik olduğu anlaşılmaktadır. Öte yandan, 2918 sayılı Kanun'da tanımlanan Karayolu şeridi üzerindeki araç trafiğinden kaynaklanan sorumlulukların, özel hukuk alanına girdiği konusunda bir tartışma bulunmamaktadır. İdare tarafından kamu gücünden kaynaklanan bir yetkinin kullanılması söz konusu olmadığı gibi, aynı karayolu üzerinde aynı seyir çizgisinde hareket eden, bu nedenle aynı tür risk üreten araçlar arasında özel-kamu ayırımı yapılmasını gerektiren bir neden de yoktur. Açıklanan nedenlerle, itiraz konusu kural Anayasa'nın 2.,125. ve 155. maddelerine aykırı değildir. İtirazın reddi gerekir…" (Any. Mah.nin 26.12.2013 tarih ve E.2013/68, K.2013/165 sayılı kararı; R.G. 27.3.2014, Sayı: 28954, s.136-147.)

Anayasa'nın 158. maddesinin son fıkrasında "Diğer mahkemelerle, Anayasa Mahkemesi arasındaki görev uyuşmazlıklarında, Anayasa Mahkemesi'nin kararı esas alınır." denilmektedir. Anayasa Mahkemesi'nin yukarıda gerekçesine yer verilen kararı, yasa koyucunun idari yargının görevine giren bir konuyu adli yargının görevine verebileceğine, dolayısıyla 2918 sayılı Kanun'un 110. maddesinin birinci fıkrası ile öngörülen, bu Kanun'dan doğan tüm sorumluluk davalarının adli yargıda görülmesi düzenlemesinin Anayasa'ya aykırı bulunmadığına dair olup, esas itibariyle görev konusunda verilmiş bir karardır ve Anayasa'nın 158. maddesi uyarınca, başta Mahkememiz olmak üzere diğer yargı organları bakımından da uyulması zorunlu bir karar mesabesindedir.

Bu durumda, 2918 sayılı Kanun'un 19.1.2011 tarihinde yürürlüğe giren 110. maddesi ile Anayasa Mahkemesi'nin işaret edilen kararı gözetildiğinde, bahsi geçen Kanun maddesinin karayollarında, can ve mal güvenliği yönünden trafik düzeninin sağlanarak trafik güvenliğini ilgilendiren tüm konularda alınacak önlemleri kapsadığı ve Kanunun, trafikle ilgili kuralları, şartları, hak ve yükümlülükleri, bunların uygulanmasını ve denetlenmesini, ilgili kuruluşları ve bunların görev yetki ve sorumlulukları ile, çalışma usullerini kapsadığı, dolayısıyla oluşan trafik kazası nedeniyle açılacak sorumluluk davalarının görüm ve çözümünde adli yargının görevli olduğu; meydana gelen zararın tazmini istemiyle açılan bu davanın da adli yargı yerinde çözümlenmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.

Açıklanan nedenlerle davanın görüm ve çözümü adli yargı yerinin görevine girdiğinden, 2247 sayılı Kanun'un 19. maddesi kapsamında görülen Akçadağ Asliye Hukuk Mahkemesi'nin 7.9.2020 gün ve E:2020/40, K:2020/76 sayılı başvurusunun reddi ile verilen görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

S O N U Ç : Davanın çözümünde ADLİ YARGININ görevli olduğuna, bu nedenle 2247 sayılı Kanun'un 19. MADDESİ KAPSAMINDA GÖRÜLEN Akçadağ Asliye Hukuk Mahkemesi'nin 7.9.2020 gün ve E:2020/40, K:2020/76 sayılı BAŞVURUSUNUN REDDİ ile verilen GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA, 14.12.2020 gününde Üye Ahmet ARSLAN'ın KARŞI OYU ve OY ÇOKLUĞU İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Burhan	Şükrü	Mehmet	Birol
ÜSTÜN	BOZER	AKSU	SONER

Üye	Üye	Üye
Aydemir	Nurdane	Ahmet
TUNÇ	TOPUZ	ARSLAN

KARŞI OY

İdarenin kendi kuruluş kanununda belirlenen ve 2918 sayılı Kanun'da tekrarlanan görevlerinden, yani; yol yapım, bakım, işletme, trafik güvenliğini sağlama şeklinde yürütülen kamu hizmetlerinden kaynaklanan hukuki

sorumluluğunun idare hukuku ilke ve kurallarına göre belirlenmesi; uyuşmazlığın, özel hukuktaki araç işletenin hukuki sorumluluğundan değil, davalı idare tarafından görevlerinin tam ve eksiksiz yerine getirilmediği, dolayısıyla yürütülen hizmetlerin kusurlu işletildiği, meydana gelen zararda hizmet kusuru bulunduğu iddiasından kaynaklanması karşısında uyuşmazlığın çözümünün idari yargının görevinde bulunduğu sonucuna ulaşıldığından, uyuşmazlığın çözümünde adli yargıyı görevli kabul eden çoğunluğun kararına katılmıyorum. 14.12.2020

ÜYE
Ahmet ARSLAN